

Johan Thissen,
Richard Witte van den Bosch
& Dick Bekker

Toekomstperspectief voor de Noordse woelmuis op Tiengemeten?

De Zoogdiervereniging VZZ maakt zich zorgen over de toestand van de Noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*). In het januarinumner van De Levende Natuur noemde Marion de Boo het eiland Tiengemeten als één van de laatste bolwerken van deze Rode Lijstsoort. Recent heeft de Veldmuis (*Microtus arvalis*) echter het eiland bereikt, mogelijk door de werkzaamheden. Welke perspectieven zijn er nu voor de Noordse woelmuis?

Het gaat niet goed met deze Nederlandse panda. Niet voor niets staat hij als kwetsbaar op de Rode Lijst. Hij kan slecht tegen concurrentie met de Veldmuis en de Aardmuis (*Microtus agrestis*) en overall waar deze soorten verschijnen, verdwijnt de Noordse woelmuis. Op Noord-Beveland had hij tot de Deltawerken het rijk alleen. Maar na de aanleg van de Zandkreekdijk (1960) en de Veerse Gatdam (1961) kwam de Veldmuis binnen. Het verdwijnen op Noord-Beveland heeft lang geduurd, maar mogelijk is door het arriveren van de Aardmuis het pleit beslecht, want het afgelopen jaar is de Noordse woelmuis niet meer aangetroffen in zijn bekende laatste gebieden aan de noordzijde van het eiland. Wel is de soort nog met zekerheid aanwezig op een aantal eilandjes in het Veerse Meer. Op Texel had de Noordse woelmuis tot een jaar of twintig geleden nog het rijk alleen, maar nu zitten daar ook Aardmuizen. De komst van de Veldmuis is hier een kwestie van tijd. Ook in Friesland gaat de soort hard achteruit.

Er is een europeesrechtelijke verplichting tot behoud van de Noordse woelmuis. Het is een Natura 2000-soort. Ons nationale Natura 2000 doelendocument bepaalt dat de populatie van de soort uitgebreid moet worden. In de toelichting op het doel voor de Noordse woelmuis in het Haringvliet, zoals dat in januari en februari 2007 ter visie heeft gelegen, staat nog: "het Haringvliet is mede van belang door de isolatie van populaties op de eilanden, zoals Tiengemeten." Het ministerie van LNV wist toen blijkbaar nog niet dat de Veldmuis gearriveerd was.

In het januarinumner van De Levende Natuur schrijft Marion de Boo over de zoetwatergetijdenatuur van Tiengemeten. Zij noemt het eiland één van de laatste bolwerken van de Noordse woelmuis. Maar helaas brengt de vestiging van de Veldmuis dat in gevaar. Lange tijd was de Noordse woelmuis de enige woelmuis op Tiengemeten. Uit de droge delen van Tiengemeten is de Noordse woelmuis inmiddels weggedrongen door de Veldmuis.

Noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*)
in Nieuwkoop, september 2007
(foto: © R.M. Koelman/ Zoogdiervereniging VZZ).

Op de natte, buitendijkse gronden van het eiland is de Noordse woelmuis nog hier en daar aangetroffen. Op zich is de gekozen inrichting met meer water en meer dynamiek gunstig voor de Noordse woelmuis. Hopelijk compenseert dat het opduiken van de Veldmuis.

Natuurontwikkeling kan prima zijn, als de condities voor de beoogde soorten maar goed in het oog gehouden worden. Voor de Noordse woelmuis gaat het daarbij om waterdynamiek en behoud van isolatie. Het onbedoeld introduceren van concurrenten wordt daarbij te vaak vergeten.

Drs. J.B.M. Thissen¹,
ir. R.H. Witte van den Bosch² &
drs. D.L. Bekker²

Zoogdiervereniging VZZ

¹ Teamleider Onderzoek en Advies

² Coördinator Beschermingsplan Noordse woelmuis

Oude Kraan 8

6811 LJ Arnhem

e-mail: johan.thissen@vzz.nl

richard.witte@vzz.nl; dick.bekker@vzz.nl